

Bygdemagasinet

Jørgensen, Kjell
Idrettsvegen 6,
3430 Spikkestad.

SP

INNHold

- Formannen har ordet 1
Røyken Historielag - styret 1998/99 1
Registrering av gamle fotografier (Cato Christoffersen) 2
Julemøtet 1997 2
Anders Killingstads hyllningskvad til Otto Aasgaard (Ole Sønju) 3
"Røykenpresten" med sin langpipe (Ole Sønju) 4
Tidsstudie fra Slemmestad: En sommerdag ca 1938 (Solveig Ingebretsen) 5
Medlemsmøte på Galleri Godshuset: Stabbur og loft i Buskerud (Turid Sandvik) 7
Dugnadsfesten 1998 (Odd Arne Svendsrud) 7
Framtidas museum - på data? Intervju med Eirik Lien (Turid Sandvik) 10
Nyttig på Internett (red) 11
Markvandring fra Slemmestad til Nærnes (Bjørge Ølstad) 12
Tingbokprosjektet (red) 13
Årsberetning Røyken Historielag 1997-1998 14
Regnskap for Røyken Historielag 1997 15
Budsjet for Røyken Historielag 1998 17
Nytt styre og nye komitéer for Røyken Historielag 1998/99 18
Brev fra leserne 20
Svar på premiekonkurranse nr 34 (Odd Arne Svendsrud) 21
Arrangementer 1998 22
Minneord: Jan Ove Bjørk 23
Premiekonkurranse nr 35 24

Omslagsbildet: Søndagsutfukt på stranda omkring 1934. Til venstre Erna Småland (hun er nå 93 år, bor på Heimen og steller seg sjøl.) Mannen Adam Småland sitter med datteren Kirsten på fanget (Begge er døde). Sønnen Karl Småland sitter i midten (bor nå på Slemmestad). Tante Ernas venninne «tante Con» (Constance) sitter til høyre (nå død). Primus var enestående den gangen. Kvitskjorte og slips måtte det være på en søndag.
Eier av bildet: Solveig Ingebretsen (Erna Smålands niese)

Bygdemagasinet's redaksjon

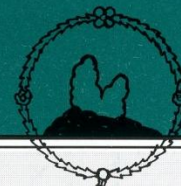
Turid Sandvik, tlf. 31 28 38 66
Odd Arne Svendsrud, tlf. 31 28 16 80
Jan Lien, tlf. 31 28 48 58

Sats/utforming: Røyken grafisk, Jan Hugo Strand
Omslagsutforming: Stein Davidsen

RØYKEN HISTORIELAG

Bygdemagasinet

NR 35 JULI 1998

Formannen har ordet

Våren er en travel tid for de fleste av oss. Dette til tross, et nytt Bygdemagasin er på trappene. Redaksjonen har også denne gang maktet å samle interessant stoff som spenner om et vidt felt.

Av andre lagsaktiviteter kan vi nevne:

– at på årsmøtet avholdt på Kornmagasinet i mars ble det valgt inn tre nye medlemmer i styret (se oversikten over nytt styre og nye komitéer annet sted i magasinet). Vi takker Odd Sandlund som nå forlater styret for et meget godt arbeid gjennom mange år, men vi håper at laget fortsatt kan dra nytte av hans brede viten om historiske forhold i bygda vår. Takk også til Dagfinn Ingebretsen og Svein E. Hansen for fin innsats.

– at en veteran i laget, Hans Graff, har overtatt som leder av museumskomiteen etter Dagfinn Ingebretsen.

– at Stiftelsen Hernestangen nå er blitt en realitet, og Cato Christoffersen ble på årsmøtet valgt som Historielagets representant, og derved leder av stiftelsen.

– at laget har fått anledning til å lagre noen av våre gjenstander på Huseby gård, og her er det rike anledninger til å gjøre en dugnadsinnsats.

– at arbeidet med å registrere våre museumsgjenstander på data pågår. Eirik Lien gjør en iherdig innsats og har så langt registrert ca 200 gjenstander.

– at Oldstidsmarsjen sannsynligvis vil gå av stabelen 13.september.

Styret ønsker nye medlemmer velkommen i laget, og en riktig god sommer for dere alle!

Røyken 26.mai 98
BJØRN FOSSNES
(formann)

Røyken historielag – styret 1998/99

Verv:	Navn:	Adresse:	Tlf.:
Leder:	Bjørn Fossnes	Ølstadveien 2	3440 Røyken 31285908
Nestleder:	Ragnar Rørvik	Mastedalen 2	3442 Hyggen 31285653
Kasserer:	Arne Trulsvik	Bergertoppen 4	3470 Slemmestad 31281184
Sekretær:	Anne-Berit Bauer	Odalsveien 14	3470 Slemmestad 31281062
Styremedl.:	Björg Ølstad	Brubakkveien 5	3440 Røyken 31283965
Varamedl.:	Ole Rud	Helgeroveien 2	3430 Spikkestad 31284610
Varamedl.:	Torbjørn Graff	Bjørnstadsvingen 6	3440 Røyken 31284752
Varamedl.:	Bjarne Kjos	Bjørkeliveien 8	3430 Spikkestad 31283313

Registrering av gamle fotografier

I forbindelse med Kulturdagene 1998 deltok Historielaget med registrering og avfotografering av gamle fotografier (eldre enn 1950) fra Røyken.

I samarbeid med Buskerud Fylkesfoto på Ringerike ble det praktiske arbeidet utført slik:

1. Utfylling av registreringsskjema ble foretatt av medlemmer i Historielaget. For hvert enkelt bilde er det registrert meget omfattende opplysninger. Hvor befinner originalbildet seg, hvem eier det, når ble bildet tatt, hvilket motiv vises, m.v.

Disse registreringsskjemaene som er ordnet i nummerorden oppbevares i Historielaget med kopi hos Buskerud Fylkesarkiv.

2. Avfotografering ble foretatt av to representanter fra Buskerud Fylkesfoto. Det blir nå utarbeidet to negative kopier av hvert bilde. Det ene oppbevares i Historielagets arkiv, og det andre hos Buskerud Fylkesfoto.

I alt ble det på disse to dagene under Kulturuka registrert og fotografert 552 bilder.

Skulle noen senere være interessert i å få fremstillet en positiv kopi av et bilde, lar dette seg gjøre med henvisning til det nummererte registreringsskjemaet som Historielaget sitter med.

Røyken kommune er siste kommune i Buskerud som har kommet med i dette registreringsarbeidet. Flere kommuner, bl.a. Hurum, har registrert flere tusen bilder.

Historielaget må senere ta initiativ til å fortsette dette registreringsarbeidet. En ordinær pris pr. avfotografering er kr 30 pr. stk. Et samarbeid med Røyken kommune om det økonomiske bør i såfall være klarlagt. Det arbeidet som ble utført nå ble sponset av Konica, som leverte gratis film.

Historielaget ser det som meget viktig å få tatt vare på denne delen av vår kulturarv.

CATO L. CHRISTOFFERSEN

Julemøte 18. desember 1997

Det tradisjonelle julemøtet til historielaget ble avviklet 18. desember 1997. Kornmagasinet var som vanlig stedet, og det møtte så mange at det knapt nok hadde vært plass til flere, trolig var det rundt 70 stykker ialt.

Det var underholdning av Røyken pikekor med dirigent Anne Jenstad. Det var mye vakker sang, dels med tilknytning til julen, og koret fikk velfortjent applaus. Etterpå fortalte Norman Olsen fra en utflukt til Alaska, og viste lysbilder. Vi fikk hilse både på grizzlibjørn, kjempeelger og mange andre dyr. I tillegg til å ha bilder av profesjonell kvalitet, kan Norman-Olsen kunsten å fortelle slik at interessen til tilhørerne holdes på topp.

ODD ARNE SVENDSRUD

Anders Killingstads hyllningskvad til Otto Aasgaard

IN PERPETUAM REI MEMORIAM

1898

KJÆNTE NAVNETRÆK O.A.

TEGNEDE AV OTTO AASGAARD

RØKEN

Dette er teksten på omslaget til en skinn-innbundet bok som finnes hos Aasgaard på Bryn i Røyken. Boka inneholder kjente navnetrekk og en del beskrivelser av minneverdige hendinger i bygda fra omkring 1898 frem til «Mønsaafesten til Røyken Banks nye Bygning på Røyken Lørdag 1. oktober 1938.»

I boka finnes også et håndskrevet brev fra lærer (og bygdebokforfatter) Anders Killingstad til Hr. kasserer Aasgaard, datert Hyggen 17-1-31. I det velskrevne brevet gratulerer Killingstad Otto Aasgaard med mottagelsen av H.M. Kongens fortjenestemedalje i sølv for stor innsats for bygdas utvikling over lang tid. Og Killingstad avslutter brevet med det han selv kaller et hyllningskvad. Det lyder slik:

«Hylnding nu stiger fra Myrahvarvs
grender.

I mannjevns merke for bygdefolks
skarer

ser de et navn: Otto Aasgaard fra Bryhn
skrevet i skjoldet av sølv det edle -
Lysende stå det i tidernes syn.»

I denne forbindelse nevner vi at Otto Aasgaard ble ansatt som kasserer i Røken

Sparebank i 1900. Dette var en stilling han overtok etter sin far Gabriel Aasgaard, som hadde hatt vervet fra bankens stiftelse i 1857. I 1926 ble Otto Aasgaard utnevnt til banksjef, en stilling han hadde helt til sin død i 1939. Da overtok sønnen Gabriel banksjefstillingen. Otto Aasgaard deltok også aktivt i det politiske liv i bygda.

OLE SØNJU

Anders Killingstad. Fotografiet er registrert i Buskerud Fylkesfotoarkiv, Norderhovsgt. 3500 Hønefoss, under nr. 0627.0061.

«Røykenpresten» med sin langpipe

I Røyken Historielags årbok for 1983 gjengir Bernt Bærem Svendsen to silhuetter av den legendariske sognepresten Christian Holst. Den ene silhuetten forestilte Holst i relativt unge år med en bok i hånden. Mens den andre viste en noe eldre herre med langpipe.

Silhuetten av Holst med boka i hånden finnes i sakristiet i Røyken kirke og det er gjengitt i bygdeboka. Mens silhuetten av mannen med langpipe dukket opp i Drammen og Oplands Turistforenings Årbok av 1935. I følge årboka skulle silhuetten være en kopi av et bilde som hadde tilhørt Marthe Fredrikke Grønvold Holst. Men mer får vi heller ikke vite. Marthe Fredrikke var Christian Holsts datter i andre ekteskap. Hun ble født i 1798.

I tilknytning til avfotografering av historiske Røyken-bilder i Kornmagasinet for påske -98 fikk vi utlånt mye gammelt materiale fra bl.a. Aasgaard på Bryn. Og i en originalutgave av bygdeboka fra 1928 fantes et innklebet blad som fattet vår interesse. Det viste en stor silhuett av Christian Holst med sin langpipe. Silhuetten var tilnærmet identisk med gjengivelsen i årboka fra 1935. Under bildet var angitt følgende tekst:

«Røykenpresten Christian Holst. født i Røyken 14/4 1743 +13/11 1824. Copi efter billede fra hans datter Marthe Fredrikke Grønvold Holst. ved
A. Killingstad.»

På baksiden av det innklebete bladet fant vi denne innskriften:

«Billedets original er antagelig laget av en tysk silhuetklipper Liborius Schurtz. Meddelt av hr.o.r.sagf. Juel. Drammen (?). Han fikk originalen av fru Marthe Hoffmeister - Holst var hennes oldefar. Hun døde i Drammen 24/12 1931. A. K.»

Signaturen A.K. står for Anders Killingstad.

Denne silhuetten må Killingstad ha fått kjennskap til etter at han avsluttet redaksjonen av bygdeboka i august 1928.

La oss til slutt nevne at dette bildet av Holst samt beskrivelsen nå er registrert hos Buskerud Fylkesfotoarkiv, Norderhovsgt. 3500 Hønefoss, under registreringsnummer 0627.0363 og 0627. 0364.

OLE SØNJU

Tidsstudie fra Slemmestad:

En sommerdag ca 1938

Det er tidlig morgen. Fjorden ligger speilblank. Solen kommer opp over Nesodlandet. En enslig måke forstyrrer morgenstilheten, med sitt hese skrik.

Fiske-Petter kommer tøffende inn fjorden til fiskebruket sitt i Tojebukta. Han har mye å gjøre med å sortere nattens fangst, før han kan bringe den rundt til husmødrene i fabrikkboligene.

Solen stiger på himmelen. Det er en varm, fin dag. Snart fylles badestranden med mødre og barn. Barn i frydefull lek i vann, mødre under skyggefulle trær, som kranser badestranden. De vokter sine kurver med saftflasker, kaffekjele pakket inn i avisepapir for å holde varmen, og nistepakke med ost og saltpølse. Det er et yrende liv. Barna har hjemmestrikkede badedrakter. Noen har også kjøpebadedrakter i bomull, med helt liv og knappen på skuldrene. Noen har også noe så eksklusivt som badesko.

Mødrene under de skyggefulle trær sitter på ulltepper. Noen drister seg til å ta av bluse eller kjoleforkle. De sitter i sin rosa

underkjole og er veldig dristige. Noen tar også et bad, når det blir for varmt. Innerst i bukta ligger Tojehuset, som har ligget der så lenge de badende kan huske. Dit går barna og henter vann, når saften er drukket opp, og de blir tørste. Der er døra aldri låst. Skulle det komme besøkende og ingen er hjemme, henger det lapp på døra med disse ord:

«Om nogen hit til Tojet kommer, nu i denne varme sommer. Da ta en hvil thi uten tvil snart vi kommer.»

Det lir utpå eftermiddagen. Tojestranda tømmes for badende. I vannkanten ligger en igjenglemt lekespade. Sandslottene som er bygd opp av ivrige barnehender, vil forsvinne i løpet av natten. Men leken er ikke over for de som bor i Tojet, Solhaug og Dølstua. De har sin lekeplass rundt bua til Fiske-Petter. Av Petters slitte tauverk fikk de en rest til hoppetau. Ellers slår de ball eller leker gjemsel.

Så kommer skumringen sigende, denne tidlige augustkveld. Månen stiger stor og rød over Nesodlandet. Fra Bekkestua tvers

Tojet med stranda nedenfor

over bukta lyder svake trekkspilltoner ut i sommerkvelden.

Fiske-Petter tøffer ut fjorden for å forberede neste dags fangst. En deilig sommerdag er forbi.

Denne idyllen står uforandret i dag, bortsett fra fiskebruket til Petter og brygga til Tojet. Det er skrevet et dikt om brygga til Tojet av en som vokste opp der:

Bestefars brygge

*Du skal ikke gå tilbake i dine tapte
somres fotefar
men brygga di er borte bestefar.*

Tre år gamle Solveig Ingebretsen på Tojet i 1931 – hun har kjøpebadedrakt med knapping på skulderen.

Robåt og badescene på Geitungen ca 1935, Nesoddlandet i mot. Tanter og onkler av Solveig Ingebretsen.

*Møysommelig bygd opp av stein og
uhøvla to tommis plank.*

*Den sto mot vinterstormer og et
tidevann som steg og sank.*

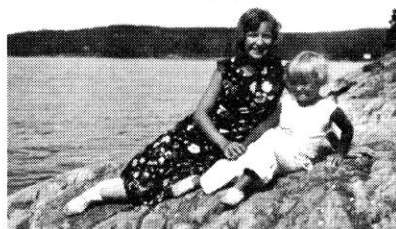
*Men tiden er en venn som svikter
deg til slutt.*

*Tilbake har jeg drømmen om ei
brygge og en gutt.*

Terje Løkkeberg

Vi kan fremdeles oppleve en slik fin sommerdag, som for 60 år siden. Måtte denne fredede pletten få stå uberørt i fremtiden, til glede for Slemmestads befolkning.

SOLVEIG INGEBRETSEN

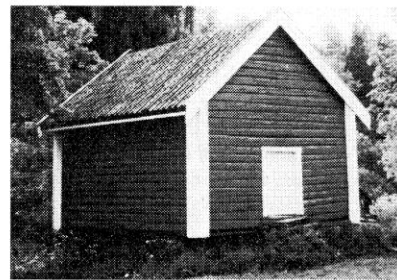
Solveig Ingebretsen som 5-åring i 1933 sammen med 18 år gammel tante på telttur på Aspond (ved siden av Håøya). Øya ble solgt under krigen til nazister som bygde opp hytter der. Var friområde før krigen.

Søndagsutflukt på Geitungen ca 1935. Solveig Ingebretsens bestefar til venstre. Mennene til høyre er onkel Adam Småland og sønnen Karl Småland. Tante «Con» har ryggen til.

Stabbur og loft i Buskerud

Et femtentalls mennesker hadde samlet seg i Galleri Godshuset 28.mai da kulturvernkonsulent Jørn Jensen fra Buskerud fylke holdt foredrag om stabbur og loft i Buskerud. «Galleri Godshuset» ved Penny Hansen viste i mai/juni en utstilling om stabbur og loft, og hadde gått sammen med Røyken Historielag om å arrangere denne kulturkvelden.

Stabbur fra Nordre Nærnes. Overlevde en brann på gården i 1880, og må være eldre enn det.

Gjennom en lang serie med flotte lysbilder fikk vi se at den eldgamle byggeskikken med stabbur og loft er rikt representert i Buskerud, særlig oppover i dalene, og at det er bevart flere hus fra før Svartedauen, riktignok ombygde fra en til to etasjer. Tørt klima som er godt for bevaring av gamle trehus, samt en økonomisk struktur med mye sjøleie, er trolig årsakene til at vi finner ekstra mange gamle stabbur og loft i Numedal, Telemark og Setesdal. Går vi østover til Hallingdal, Valdres, Gud-

brandsdalen og Østerdalen er det et fåtall middelalderstabbur å finne.

Det er lett å trekke den feilaktige slutningen at ordet «stabbur» skyldes at huset står på «stabber» (dreide trestokker), noe som

Dugnadsfesten 16. januar 1998

Historielaget inviterte til dugnadsfest fredag 16 januar 1998. Dette er en tilstelning for «alle som har gjort en innsats for historielaget, stor eller liten». Deltagerne spleiser på maten, og ingen behøvde vel å gå sulten fra denne festen. Det var denne gangen ikke lagt opp til noen underholdning, men det er en fin anledning til å treffes, ha tid til å prate og bli kjent med hverandre.

ODD ARNE SVENDSRUD

skulle hindre mus og rotter i å komme til. Jørn Jensen kunne fortelle at «stabbur» kommer av «stav-bur» fordi det opprinnelig gjaldt våningshus bygd opp av stavverk. Likeledes kan folk flest ha vanskelig for å skille mellom stabbur og loft (av gammelnorsk «loft», dvs luft, altså rom som er løfta opp). Begge har jo fungert som lagerrom for mat og annet. Men her finnes det eksakte definisjoner å holde seg til.

Et stabbur er bygd i én eller to etasjer. Trappa opp til 2.etasje går inne i sjøve huset, og huset har kun ei låst dør i 1.etasje. Et loft har derimot allttid etasjer og en svalgang i gavlen foran øverste etasje hvor trappa, som går utenpå huset, kommer opp. Ofte går svalen rundt hele huset. Loftet har ei låst dør i hver etasje. I 1.etasje kunne man da oppbevare korn, kjøtt og annen mat, mens 2.etasje ble brukt til oppbevaring av kister og klær, og var sengerom for gjester om sommeren eller - som vi hører om i folkevisene - for gårdens unge kvinner.

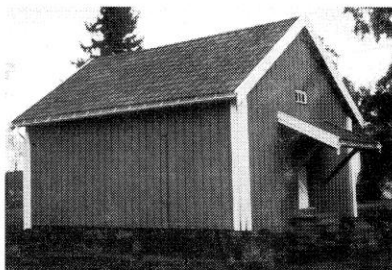
Også i sagaer fortelles det om loft, og i Snorre kan vi lese at det var loft i byene. Dette var ikke noen enestående norsk byggeskikk. I byene i Europa sto husene tett sammen, og når nederste etasje er smalere enn øverste, skyldtes det at folk skulle kunne gå mellom husene, slik vi kan se det på Bryggen i Bergen. På gamle middelalderstabbur i Numedal kan vi finne flotte utskjæringer på «beitskia», som er en stående stakk ved siden av døra til å stive opp tømmerveggen. Her har steinarkitekturen i Europa vært forbilde (f.eks. i form av utskjæringer av fabeldyr). I Gulatingsloven kan man lese at en bonde som tok en tyv på fersk gjerning på stabbur, hadde rett til å drepe ham.

I Buskerud fylke har man gjort et omfattende arbeid med å registrere og restaurere alle middelalderhus. Riksantikvaren har

Noen av stabburene har fine matklokketårn, slik som dette på Gunnerud. Et typisk flatbygdsstabbur som vi finner en del av i Røyken.

hatt egen håndverker til å gjøre dette. Jørn Jensen forklarte at den viktigste metoden for å datere gamle trehus er dendrokronologiske undersøkelser, dvs at man foretar en boreprøve i tømmeret og undersøker årringene. Ut fra dette kan man fastslå med stor nøyaktighet når tømmeret ble felt. En rekke andre bygningstekniske detaljer vitner også om alderen på huset. Inntil ca. 1700 pleide stabbur og loft å stå på mur, men fra da av ble det vanlig å sette huset på stabber. Dette var mer musesikkert og gjorde lagerrommet mer tørt og luftig, viktig for oppbevaring av korn. Formen på «laffehodene» kan også røpe alder. Er de avsmalnende eller ovale, er det typisk mid-

Stabburet på Røyken prestegård hvor Historielaget har restaurert stabbene. Ca 1790.

Stabburet på Lingsom. To rom i 1.etasje og ett rom oppe er ganske vanlig. Fra ca 1800.

delalder. Sekskantformen er typisk for 1700-tallet. På 1800-tallet finner man ikke lenger så fint laft, det vises tydelig at folk nå gjør seg mindre flid med arbeidet.

Standardverket om gamle hus i Norge er Arne Bergs «Tømmerhus i mellomalderen» (foreløpig kommet i 5 bind), her kan spesielt interesserte forske videre på egen hånd.

Ofte kan man på gamle gårder se et toetasjes loft og et énetasjes stabbur stående ved siden av hverandre.

Stabbe (Røyken prestegård)

Dette er ganske typisk, og er et uttrykk for økt plassbehov. Kanskje var stabburet blitt flyttet fra en husmannsplass. Noen steder finner man små linstabbur som stabbur nummer tre. Jørn Jensen hadde

mange bilder av stabbur i Røyken. Han viste oss bilder av gamle stabbur fra Syltingli, Bårsrud, Røyken prestegård, Lingsom, Gjellum, Nedre Jerdal, Nordre Nærnes, Hekleberg, Store Åros, Øvre Stokker, Frøtvedt, Haug, Gunnerud og Vangsbråtan (Krokodden). Det sistnevnte er et av de få som ikke er malt. Å male stabburet i rødt og hvitt har vært tradisjon de siste 100 åra, før dette var tømmerveggene bare solbruna. Stabburet på Bårsrud er fra 1750 og noe av det eldste vi har i Røyken.

Historielaget har vært med og restaurert stabburet på Røyken prestegård, som er fra 1790. Egentlig ville myndighetene rive stabburet, men Historielaget vant kampen, og fikk 2000 kroner fra departementet til å restaurere stabbene og svillene under huset. Dette skjedde på 70-tallet. Ole Sønju minnet forsamlingen på at det var på denne stabbustrappa Røyken-presten Christian Holst (1743 - 1824) i følge sagnet sto og manet fanden, den gangen tjenestejenta hadde funnet Svarteboka til presten og ved et ulykkestilfelle hadde påkalt Gamle-Erik og alle smådjevle hans. Det ble sendt bud på presten der han sto på prekestolen, og han for hjem og inn på stabburet og hentet ei halvtønne med linfrø som han strødde utover jordet. Deretter tok han Svarteboka si og leste og mante så svetten silte, mens han befalte alle djevlene å plukke opp frøene igjen. I det djevlene var ferdige og kom farende mot ham, fikk han akkurat sagt amen, og dermed var han kvitt dem.

Mange vil nok etter utstillingen på Godshuset bli inspirert til å se nærmere på stabburene i bygda. I stabburet på Lingsom blir det kunstutstilling til sommeren, så det kan være et sted å begynne.

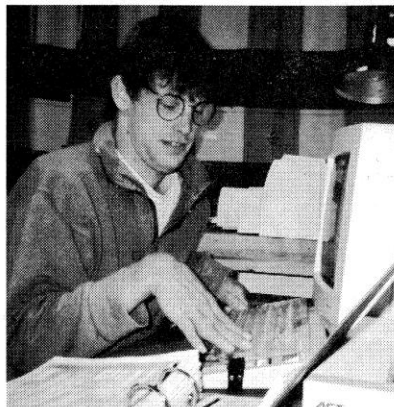
TURID SANDVIK

Framtidas museum - på data?

Intervju med Eirik Lien

Det var ikke så vanskelig som jeg trodde å finne fram til hvor Eirik hadde kontor da jeg kom kjørende til Slemmestadhallen til avtalt tid en tirsdags formiddag. For der sto den lett gjenkjennelige elektriske bilen hans utenfor inngangen, og straks jeg kom inn fant jeg «Eirik Lien» med store bokstaver på ei dør. Og der inne satt Eirik foran datamaskinen på et digert kontor. Pål Skogmo fra Hurum Produkter hadde også tatt seg en tur for anledningen. Siden Eirik og jeg er gamle kjente fra Røyken videregående skole, ble det klem og gjensynsglede.

Eirik Lien

Eirik jobber innenfor et attføringsprogram som heter «Arbeid med bistand», som er et tiltak for å få yrkeshemmede ut i vanlige jobber (underlagt Hurum Produkter). Dataregistrering av museumsgjenstander har vært Eiriks jobb siden januar, etter å ha gjennomgått noen måneders opplæring før jul. Oppdragsgiver er Røyken Historielag. Programmet han bruker er en database for kulturhistorisk kildemateriale. Det heter WinRegimus, og er utarbeidet av Humanistisk datasentral ved Universitetet i Bergen.

Lurer du på hva «rasp», «mosekvern», «skålleholt», «botfor» eller «pluggraspe» er for noe? Det gjorde i alle fall jeg da jeg så ei liste over det Eirik hadde registrert i det siste. Røyken Historielag vil nå få en oversikt over bygdesamlinga si, og vil til enhver tid kunne sjekke hvor gjenstandene befinner seg hen. Det hender jo rett som det er at gjenstander er på utlån. For hver gjenstand lagrer man opplysninger om hvem som er giver, og i bakenforliggende registre er det mulig å lagre alle relevante opplysninger om giveren og stedet eller gården der gjenstanden har vært brukt.

Men dataprogrammet har flere muligheter enn som så. Ved hjelp av et digitalt kamera kan man fotografere gjenstanden fra alle vinkler, og legge bildene inn i registeret. Har man dessuten båndopptaker kan man besøke giveren og få vedkommende til å fortelle om gjenstanden og hvordan den er blitt brukt. Denne informasjonen kan så legges inn på data etterpå. For hver gjenstand er det plass til å legge inn flere A-4-sider med informasjon i bakenforliggende registre.

Foreløpig mangler Eirik en datamaskin som har stor nok kapasitet til å lagre bilder. Han har en ankesak liggende inne hos Rikstrykerverket og befinner seg i krig med en av juristene der. Espen Sundvoll, som har en tilsvarende jobb som Eirik på Sementmuseet, har allerede fått en slik maskin. Han har nå scannet inn alle bildene på Sementmuseet, og har tatt fatt på gjenstandene. Så

Eirik har et visst håp om at myndighetene vil ombestemme seg.

Som kjent er det en frihet i det moderne datasamfunnet at jobber kan gjøres hvor som helst og når som helst. Dette er en fordel for Røyken historielag, for i løpet av et år kommer Eirik til å flytte til Oppdal der han har slekt og venner. Han har allerede søkt seg jobb ved Oppdal museum. Ofte bruker museene sivilarbeidere til å registrere museumsgjenstander. Men dette er også et felt som åpner arbeidsmuligheter for funksjonshemmede. Hittil har Eirik fått ferdigutfylte skjema fra museumskomiteén. På sikt kan det hende han kan

gjøre en mer selvstendig jobb med å registrere informasjon om gjenstander fra lydbåndopptak.

I framtida kommer vi nok til å gå på museum på Internett... Både bilder, video og lydbåndopptak kan redigeres og gjøres tilgjengelig på nettet. Hvor lenge det blir før Røyken Historielags bygdesamling befinner seg på Internett er ikke godt å si! Vi får vel ta et skritt av gangen, men det er i alle fall betryggende at det systematiske arbeidet med å registrere samlingen på data er så godt i gang.

TURID SANDVIK

Nyttig på Internett:

Lokalhistorisk diskusjonsforum

Datautvalget til Norsk Lokalhistorisk Institutt har opprettet en side på Internett. Foreløpig har siden tre lenker: Den første er til et *lokalhistorisk diskusjonsforum* der alle interesserte kan ta opp spørsmål de ønsker å drøfte eller få svar på. Den andre lenken er til en *ressursside for lokalhistorikere*, og den tredje er til en vurdering av datasystemet *AskSam for Windows ver.3.0*.

Adressen til datautvalgets side er: <http://www.hist.uib.no/nli>

Kilder (Digitalarkivet)

Arkivverket og Universitetet i Bergen har samarbeidet og gjort et bredt utvalg kilder tilgjengelige på internett. Meningen er at Digitalarkivet skal bygges opp til å bli en samling av store databaser, der sentrale norske kildeserier blir åpnet og presentert for allmenn bruk. Kildene er i hovedsak skrevet og korrekturlest i arkivverket, og

det kan søkes på fornavn, farsnavn, gårdsnavn, osv alt etter hva kildene forteller om.

Kildene som er lagt ut er ordnet i fire kategorier: Folketellinger, kirkebøker, emigrantprotokoller og andre kilder. I tillegg er det informasjon om andre institusjoner som har tilgjengelige kilder på internett. Kildene er i hovedsak fra områdene til Statsarkivene i Bergen og Hamar. Av folketellinger finner vi her den landsdekkende folketellingen fra 1801. Som eksempler på andre kilder kan vi nevne: Koppskatten for Sunnhordland, Nordhordland og Voss 1645-46, kirkebøkene fra Bergen by, liste over emigranter fra Kristiania havn 1872, oversikt over nordmenn i Wisconsin etter folketellingen 1880.

En rekke kilder ligger klare for utlegging, slik at det tilgjengelige materialet raskt vil bli utvidet med flere hundre tusen poster.

Adressen til Digitalarkivet er: <http://www.hist.uib.no/arkivverket>

Kilde: Kringsjø 31/98 (Nytt fra lokalhistorisk institutt)

Markvandring fra Slemmestad til Nærsnes 7. juni

25 personer deltok på Historielagets markvandring fra Slemmestad til Nærsnes. Ole Sønju og Gustav Kirkerud var veivisere og fortellere. På Slemmestad bibliotek fikk gruppa omvisning av biblioteksjef Hans Christian Holtfodt på Geologisentret og Sementmuseet. Geologisamlingen - som var spennende for - ikke kjennere - var samlet av amatørgeologer og Drammen geologiforening. Her kunne vi se vel 500 fossiler og 350 bergverksprøver. Målgruppe for sentret er bygdas egne unge og eldre, i tillegg alle tilreisende fra resten av Norge og Europa. En datamaskin gir interesserte muligheter til å taste seg frem i Oslofeltets historie.

Oslofeltet er navnet på et geologisk

område dannet for ca 250 mill. år siden og som strekker seg fra Skien i syd til Ringsaker i nord. Oslofeltet er omgitt av grunnfjell, mens det innenfor feltet er bevart avsetningsbergarter fra kambrium til silur og størkningsbergarter fra perm.

Markvandringen gav oss en innføring i Slemmestads sementproduksjon som startet med kalkstein fra området. Dette viste seg å være for dårlig kvalitet. Kalkstein måtte istedet hentes fra Langøya utenfor Holmestrand. Historielaget har forøvrig en fyldig beretning om Slemmestad i sin årbok fra 1994. Gustav Kirkerud, en vandrende historiebok, fortalte om det vi så og det som tidens tann har skjult mens vi vandret syddover mot

Nærsnes. Roger Hansen var også med på turen. 41 år var han i arbeid på Slemmestad. Et godt liv, syntes Roger. Men han kunne også fortelle om arbeidere som bodde på Sing Sing - navnet sier vel noe om hvordan brakkelivet kunne føles for de som bodde der. Han hadde startet med 5 skift og endt opp etter 41 år med 3 skifts arbeid.

På turen opp fra Slemmestad sentrum til Kirkerudfjellet fulgte vi Kyststien - flott merket - fint å gå. Vi passerte «Løvesteinen», denne var hvileplass for arbeidere på vei hjem fra jobb. Jeg tror nok at fantasien kunne gi følelsen av å se en løve i tussemørke på denne skogsstien for 50 år siden!!

På Kirkerudfjellet med «kaffesteinen» og en flott hvilebenk fikk vi et vakkert skue utover Oslofjorden mot Nesoddlandet, Drøbak og Håøya. I klar høstluft kan en se klokka i Rådhusårnet sa Gustav Kirkerud. Nedenfor fjellskrenten kunne vi se Flået, Dyna og Puta. Navnene sier jo noe om fantasien til Røykenbøringene.

Ned fra Kirkerudfjellet var det bratt, men fin sti. Går du fra Nærsnes mot Slemmestad vil dette være en fin kondisjonstrening for de som har slike behov å dekke.

Turen gikk videre mot Hiken. Like ved en tom isdam, med storkonvall, vanlig konvall og strandstorkenebb fikk markvandrerne et uforberedt, men svært spennende møte med geolog Gunnar Juve.

Han hatt hørt praten og kom oss i blidt i møte. Han gav oss en grundig og levende beskrivelse om den fjellskrenten vi sto på - ortocerkalk. Dette var kalk som gav rikt jordsmonn og var godt egnet som byggematerialer. Munkene på Hovedøya hadde brukt tilsvarende materialer. Disse restene kan fortsatt bekues av historieinteresserte. Gunnar Juve fortalte fort og mye om sine oppvekstsomre på Hiken. Han viste oss tegninger og kopier av D/S Vold. Denne skuta ligger idag på på sjøbunnen ved Hiken. I tillegg viste Gunnar Juve oss en fantastisk samling med blekksprutfossiler i strandkanten - mange og flotte var de - 450 mill. år gamle.

Markvandrerne hadde hatt en fin dag i et historisk og geologisk område som gir grunnlag for nye opplevelser og kunnskap. Slemmestad geologisenter kan gi deg mer viten eller du kan oppsøke Geologisk museum på Tøyen i Oslo.

Takk til Ole Sønju og Gustav Kirkerud for en fin tur og en lærerik dag.

BJØRG ØLSTAD

Tingbokprosjektet

ved Universitetet i Oslo gir ut hovedoppgaver som har brukt tingbokmateriale, samt tingbokavskrifter og en artikkelserie som heter *Rettspraksis*. Av nye utgivelser kan vi nevne en som burde ha interesse for Røyken Historielag:

Tingbok for Lie, Røyken og Hurum 1685, Red.: Bodil Chr. Erichsen. Avskrift ved Registreringsgruppa i Lie. ISBN 82-91472-14-9. Kr 40,-

Kilde: Kringsjå 30/97

Årsberetning Røyken Historielag 1997–1998

Tillitsverv:

Følgende medlemmer har hatt styreverv eller har deltatt i de forskjellige komiteer i løpet av året:

Styre:

Bjørn Fossnes	Formann
Ragnar Rørvik	Nestformann
Anne-Berit Bauer	Sekretær
Arne Trulsvik	Kasserer
Björg Ølstad	Styremedlem
Odd Sandlund	Varamedlem
Dagfinn Ingebretsen	Varamedlem
Svein E. Hansen	Varamedlem

Komiteer:

Se innstillingen fra valgkomiteen

Medlemmer:

Laget har nå ved årsmøtet 545 medlemmer mot 546 ved forrige årsmøte.

Styremøter / medlemsmøter:

Det har i løpet av perioden vært holdt 8 styremøter og 2 medlemsmøter.

14.juni 97:

Jubileumsmøte på 10-årsdagen for innvielse av Kornmagasinet. Terje Martinsen og Bjørn Brønner viste en lysbilde serie fra restaureringen, og resten av «Firerbanden» bidro med historier og kommentarer. Kopi av billedserien er kjøpt inn av laget.

13.november 97:

Medlemsmøte avholdt på Kornmagasinet. Heidi Fossnes og Kari Fønsteli viste lysbilder og kåserte om veving av tepper og garnfarging.

18.desember:

Det tradisjonelle julemøtet ble avholdt med stappfullt hus. Røyken Pikekor sang julen inn for oss, og Normann Olsen kåserte og viste en fantastisk lysbilde serie fra Nord-Amerika.

Aktiviteter:

Bygdemagasinet nr 33 utkom i mai måned med ny «layout» og i nytt format. Det endrede formatet passet dårlig til innbinding sammen med tidligere utgaver. Det ble derfor besluttet å gå tilbake til det gamle formatet. Resultatet ble at

Bygdemagasinet nr 34 utkom i desember i kjent format. To-deling i spalter gjør bladet mer «leservennlig» enn tidligere.

Laget har besluttet å starte arbeidet med å registrere alle gjenstander i bygdesamlingen på data. Dette er et møysommelig arbeid, men museumskomiteen sammen med lagsmedlem Eirik Lien har startet et forsøk, bistått av Pål Skogmo i Hurum Produkter. Røyken kommune betaler leie av kontor i Slemmestadhallen til dette arbeidet. Historielaget har fått tildelt RHB som «museumssignatur» (Røyken Historielags Bygdesamling).

En tømmerbygning på Biten er revet, merket og lagret på Grini. God dokumentasjon fulgte. Stedet var en husmannsplass under Røyken prestegård. «Firerbanden» ledet et dugnadsarbeid.

Kornmagasinet:

Kornmagasinet er fortsatt meget populært som fest- og møtelokale. Som faste leietakere har vi også hatt:

Hraukvin Rotary

Inner Wheel
Lions Club, Bjerkås
LHL

En del nytt kjøkkenutstyr og duker er anskaffet. Noe malerarbeid er gjort ved inngangspartiet.

Kulturminneåret:

1997 var utpekt som kulturminneåret. Cato Christoffersen ledet arbeidet fra lagets side. Etter avstemning i Røyken og Hurums avis ble Oldtidsveien valgt som Røykens bidrag til en landsomfattende kulturminnestafett. Ved en festlig tilstelling i Hyggen 24. august ble overlevering av vårt bidrag utført av ordfører Terje Martinsen. Odd Sandlund beskriver begivenheten i Bygdemagasinet nr 34.

Kystkultursenteret:

Ole Sønju har deltatt i arbeidet som Historielagets representant. Senteret ble åpnet i september med stor deltagelse.

Hernestangen:

Arbeidet med Stiftelsen Hernestangen har endelig resultert i formannskapets vedtak av 27.01.98 om at styret skal bestå av:

- Kultursjefen
- representant fra Røyken Historielag som styreleder
- representant fra reiselivsnæringen
- representant fra Røyken Bondelag
- representant fra Hyggen Vel
- representant fra Grimsrud og Gjerdal Vel
- representant fra Hernestangen Kulturmarked

Styret i Historielaget har utpekt Cato Christoffersen som styreleder det første året. Det foreslås at leder deretter velges på lagets årsmøte hvert år.

STYRET

REGNSKAP FOR RØYKEN HISTORIELAG - 1997			
		Året 1997	Året 1996
Balanse:			
Kasse	kr	8 937,20	kr 2 037,00
Bank	kr	169 201,22	kr 40 981,97
Postgiro	kr	83 679,40	kr 42 648,34
Utestående Fordringer	kr	-	kr 8 650,00
SUM EIENDELER	kr	259 817,82	kr 94 317,31
Egenkapital Historielaget	kr	217 017,82	kr 51 517,31
Fondsavsetning ny bygdebok	kr	42 800,00	kr 42 800,00
Sum egenkapital og gjeld	kr	259 817,82	kr 94 317,31
Røyken Historielag			
Arne Trulsvik			
Kasserer			
Regnskapet revidert og funnet i orden		Røyken den:	
Thor A. Johansen Revisor		Tom Sletner Revisor	

UTGIFTER	Regnskap 1997	Budsjett 1997	Regnskap 1998
Vett og Viten Turbøker			kr 1 372,00
Utgifter Røykenboka	kr 3 510,00		
Utgifter Årboka	kr 25 480,00	kr 10 000,00	kr 26 985,00
Utgifter Bygdemagasinet	kr 14 785,00	kr 18 000,00	kr 17 580,00
Utgifter Bygdesamling		kr 5 000,00	kr 2 275,50
Møter og tilstelninger	kr 774,00	kr 2 000,00	kr 598,50
Annonseutgifter	kr 2 191,50	kr 3 000,00	kr 3 280,50
Portoutgifter	kr 4 405,40	kr 6 000,00	kr 4 172,00
Diverse utgifter	kr 4 188,95	kr 6 000,00	kr 5 258,19
KM Påkostninger		kr 10 000,00	kr 22 453,85
KM Utearbeid / Brøyting	kr 1 419,00	kr 2 000,00	kr 4 586,74
KM Div. Vedlikehold	kr 13 582,80	kr 20 000,00	kr 10 928,00
KM Rekvisita	kr 3 330,40	kr 3 000,00	kr 7 033,50
KM Forsikring	kr 5 288,00	kr 5 200,00	kr 5 108,00
KM Elektrisitet	kr 16 500,50	kr 17 000,00	kr 17 018,50
KM Telefon	kr 744,00	kr 2 500,00	kr 2 481,50
KM Kommunale utgifter	kr 4 217,00	kr 3 500,00	kr 3 340,50
KM Brannalarm - årsavgift	kr 2 400,00	kr 2 400,00	kr 2 400,00
KM Renhold	kr 3 150,00	kr 6 000,00	kr 8 623,00
Postboksleie	kr 200,00		
Hernestangen - Anlegg		kr 10 000,00	
Hernestangen - Drift	kr 5 718,00	kr 12 000,00	kr 12 097,50
Diverse Kontingenter	kr 825,00	kr 600,00	kr 745,00
Tilbakebetalt for mye arv K.B.Nilsen	kr 102,92		
Kopiering	kr 899,00		
Utgifter Oldtidsmarsjen			kr 4 044,50
Utg. i forb. med utleie av KM	kr 3 735,00		
SUM UTGIFTER	kr 117 446,47	kr 144 200,00	kr 162 380,08

Overskudd / Underskudd	kr 165 500,51		kr -4 082,39
Inngående egenkapital	kr 51 517,31	kr 51 517,31	kr 55 599,70
Årets overskudd / underskudd	kr 165 500,51		kr -4 082,39
Disponibelt 31.12.1997 (96)	kr 217 017,82	kr 51 517,31	kr 51 517,31

Røyken den:

Arne Trulsvik, kasserer

Regnskapet revidert og funnet i orden

Thor A Johansen Revisor

Tom Sletner Revisor

BUDSJETT FOR RØYKEN HISTORIELAG - 1998			
Inntekter:	Budsjett 1998	Regnskap 1997	
Medlems kontigent	kr 60 000,00	kr	58 498,28
Salg Røykenboka	kr 5 000,00	kr	4 410,00
Salg Årbøker	kr 7 000,00	kr	8 690,00
Salg prospektkort, kart, etc.	kr 100,00	kr	80,00
Salg Bygdemagasinet	kr -	kr	200,00
Bidrag Røyken kommune til KM.	kr 15 000,00	kr	15 000,00
Husleie Raukvin Roary	kr 8 000,00	kr	12 000,00
Husleie Lions Club Bjerkås	kr 3 000,00	kr	2 800,00
Husleie Foreningen mot stoff	kr -	kr	-
Husleie diverse utleie	kr 27 000,00	kr	29 920,00
Bidrag Røyken kommune til Hernestangen	kr -	kr	30 000,00
Overskudd Oldtidsmarsjen	kr 2 000,00	kr	4 986,50
Bidrag Røyken kommune til Oldtidsveien	kr -	kr	22 000,00
Gave fra Slåtto	kr -	kr	50 000,00
Arv etter Karl Birger Nilsen	kr -	kr	37 500,00
Renteinntekter	kr 1 500,00	kr	1 861,20
Vedlikehold Kyststi Honorar	kr 5 000,00	kr	5 000,00
Sum inntekter	kr 133 600,00	kr	282 946,98
Utgifter			
Røykenboka	kr -	kr	3 510,00
Årbøker	kr 25 000,00	kr	25 480,00
Bygdemagasinet	kr 15 000,00	kr	14 785,00
Møter og tilstelninger	kr 1 000,00	kr	774,00
Annonseutgifter	kr 3 000,00	kr	2 191,50
Portoutgifter	kr 5 000,00	kr	4 405,40
Diverse Utgifter	kr 5 000,00	kr	4 188,95
KM påkostninger (nye bord)	kr 20 000,00	kr	-
KM utarbeider inkl. brøyting	kr 1 000,00	kr	1 419,00
KM diverse vedlikehold	kr 20 000,00	kr	13 582,80
KM rekvisita	kr 5 000,00	kr	3 330,40
KM forsikring	kr 5 500,00	kr	5 288,00
KM elektrisitet	kr 13 000,00	kr	16 500,50
KM telefon	kr 1 000,00	kr	744,00
KM komm. utgifter	kr 4 500,00	kr	4 217,00
KM brannalarm - årsavgift	kr 2 400,00	kr	2 400,00
KM renhold	kr 7 000,00	kr	3 150,00
Postboksleie	kr 200,00	kr	200,00
Hernestangen Drift - Anlegg	kr -	kr	5 718,00
Diverse Kontingenter	kr 1 000,00	kr	825,00
Tilbakebetalt for mye arv K.B.Nilsen	kr -	kr	102,92
Kopiering	kr 1 000,00	kr	899,00
Skilling Oldtidsveien	kr 22 000,00	kr	-
Utgifter i forb. med utleie av Kommagasinet	kr 4 000,00	kr	3 735,00
SUM UTGIFTER	kr 161 600,00	kr	117 446,47
Overskudd / Underskudd	kr -28 000,00	kr	165 500,51
Inngående egenkapital	kr 217 017,82	kr	51 517,31
Årets overskudd / underskudd	kr -28 000,00	kr	165 500,51
Disponibelt pr. 31.12. 1998 (97)	kr 189 017,82	kr	217 017,82
			09.03.98

Nytt styre og nye komitéer for 1998/99:

Følgende innstilling fra valgkomitéen ble vedtatt av årsmøtet:

Styret			Utgår
Bjørn Fossnes	-formann	gjenvalg	
Ragnar Rørvik	-nestformann	ikke på valg	
Arne Trulsvik	-kasserer	gjenvalg	
Anne-Berit Bauer	-sekretær	gjenvalg	
Björg Ølstad	-styremedlem	ikke på valg	
Ole Rud	-varamedlem	ny	Dagfinn Ingebretsen
Torbjørn Graff	-varamedlem	ny	Svein E. Hansen
Bjarne Kjos	-varamedlem	ny	Odd Sandlund
Arrangementskomitéen			
Solveig Ingebretsen	-leder	ny / gj.valg	Jorun Hov
Gerd Fossnes		gjenvalg	
Aslaug Hegg		gjenvalg	
Kari Hovind		gjenvalg	
Ragnar Ølstad		gjenvalg	
Randi Johansen		gjenvalg	
			Hanne Lindegjærde
Museumskomitéen			
Hans Graff	-leder	ny / gj.valg	Dagfinn Ingebretsen
Dagfinn Ingebretsen		ny / gj.valg	Hans Graff
Olaf Skryseth		gjenvalg	
Frøydis Christoffersen		gjenvalg	
Jørn Jensen		gjenvalg	
Torleif Remme		gjenvalg	
Jan Ove Bjørk		gjenvalg	
Kjell Kjos		gjenvalg	
Jens Sundby		ny	Bjørn E. Hansen
Knut Stensdal		ny	Sverre Hella
Ivar Hov		ny	Asbjørn Westermann
Bygdemagasinet			
Turid Sandvik	-redaktør	gjenvalg	
Jan Lien		gjenvalg	
Odd Arne Svendsrud		gjenvalg	
Slekts- og gårdshistorie			
Asbjørn Westermann	-leder	gjenvalg	
Gustav Kirkerud		gjenvalg	
Odd Arne Svendsrud		ny	Bernt Bærem Svendsen

Årbokkomitéen			
Odd Sandlund	gjenvalg		
Gustav Kirkerud	gjenvalg		
Erik Jacobsen	ny		Ole Sønju
Representant til Stiftelsen Hernestangen			
Cato Christoffersen	gjenvalg		
Revisorer			
Tom Sletner	ikke på valg		
Thor A. Johansen	gjenvalg		
Valgkomitéen			
Harald Melvold	gjenvalg		
Cato Christoffersen	gjenvalg		
Asbjørn Westermann	ny		Ole Sønju

Har du
lån flere
steder?

Kanskje vi kan
redusere dine
samlede låneutgifter.

Den norske Bank

Vi har mulighetene. Du har valget.

Brev fra leserne

Redaksjonen setter stor pris på henvendelser fra leserne. En trofast bidragsyter i så måte er Erik Hagfors, Carl Grøndahlsvei 17, 0871 Oslo. Denne gangen har Hagfors noen spørsmål vedrørende Torvøen gård og gamleskolen på Sundby, og kanskje noen av Historielagets medlemmer kan hjelpe til med opplysninger?

(RED.)

Til Bygdemagasinet

Takk for hyggelig og spennende Bygdemagasin. I forbindelse med min innsats for LION, er jeg med på å samle inn og sortere tusenvis av brukte bøker hvert år. Her kommer jeg stadig over bøker om og fra Røyken. Siste sortering fant jeg et eksemplar av URDs 60-års jubileumsnummer. I og med at URD og Cecilie og Anna

Bøe er omtalt i Bygdemagasinet nr 19, vil jeg overlate dette nr til Historielaget, da det her står endel om URD og søstrene Bøe.

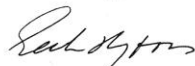
Samme sorteringskveld kom jeg over Turistforeningens årbok fra 1957. Denne handler om Buskerud. I et kapittel om arkitekturen i Buskerud er det vist et bilde fra Torvøen gård i Røyken. I teksten i artikkelen er Buskeruds fineste gamle hus nevnt (Fossesholm osv).

Jeg tok for meg Røykenboken for å lese om Torvøen, men der var Torvøen ikke med. På kartet som ligger i boken står Torvøen, men jeg kan ikke finne gården omtalt? Gården ligger der den dag i dag og ser flott ut. Kan gården tidligere sogne til Hurum?

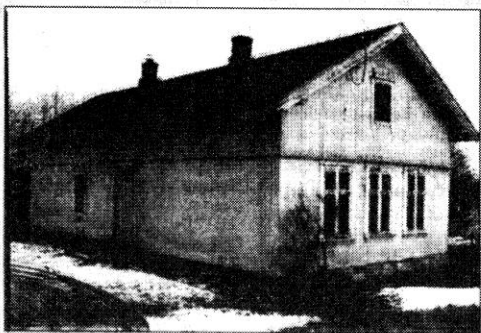
I et av de siste utgavene av Røyken og Hurum Avis er det bilde av Gamleskolen Sundby. Heller ikke denne er omtalt i Røykenboka. Eller kan den ha skiftet navn? Skolevesenet i Røyken er ellers godt dekket i boken, men denne skolen mangler.

Jeg vedlegger kopier av artikkelen i Turistforeningens Årbok samt bilde av skolen.

Med vennlig hilsen

Gamleskolen på Sundby fra 1865, bilde gjengitt av Røyken og Hurum avis

Gamleskolen på Sundby

I RHA mandag ble planene om restaureringen av Sundby gamle skole presentert. Dessverre var det ikke så lett å se bygget fra 1865 på oppslagsbildet av skoleanlegget. For at ingen skal være i tvil er det denne bygningen som nå skal få et nytt liv.

Foto: SYNNØVE Ø. ØYB

Svar på premiekonkurranse nr. 34

Konkurransen gikk ut på å gjette de vanligste navnene på dåpsbarna i Røyken kirke i en 40-årsperiode fra 1857-1897. Det er nødvendig å knytte noen kommentarer til denne oppgaven. Det viser seg nemlig at svaret kan avhenge litt av hvordan vi regner. F.eks viser erfaring at navn som Anne og Anna ofte brukes om hverandre, dessuten er navnene ofte skrevet så vidt utydelig at disse to navnene ikke kan skilles fra hverandre. Hvis vi altså slår sammen disse to navnene, kommer Anne/Anna på en suveren førsteplass, ellers er det Marie som forekommer hyppigst. Lideledes når det gjelder guttenavn: hvis vi regner Christian og Kristian som samme navn (noe de jo i praksis er), kommer dette navnet på førsteplass. Hvis vi derimot regner disse som to navn, er det Johan som er hyppigst.

De hyppigste navnene blir altså:

Christian/Kristian	283
Johan	245
Hans	243
Anna/Anne	284
Marie	236
Karen	168

Det kan ellers være interessant å studere navnene fra den tiden og sammenligne med nåtidens navneskikker. Det forekommer kombinasjoner av navn som vel neppe brukes idag, eller i hvert fall er nokså sjeldne. Særlig er jentene blitt beåret med klingende navn som:

Thora Juliane Louise
Tolline Birgitte Mari
Thora Juliane Louise
Olava Mathea Martine

og mange andre klingende navne-kombinasjoner.

Guttene fikk vanligvis kortere navn, dobbeltnavn og lengre navn er ikke så vanlige som hos jentene. Vi kan likevel nevne noen:

Nils Gustav Sæbjørn
Axel Emil Conrad
Edvard Hjalmar Einar

Det kan kanskje være av interesse å nevne hvilke forhold som kunne være bestemmende når det skulle velges navn på et barn. Da må en først nevne skikken med oppkalling. Oppkalling har vært svært vanlig over det meste av landet i visse perioder. Hovedregelen var at eldste gutten i en familie skulle kalles opp etter farfaren, neste gutt etter morfaren. På samme måte skulle eldste jente kalles opp etter farmor og neste etter mormor. Dette er hovedregelen, men saken kunne bli adskillig mer komplisert f.eks. når den ene ektefellen døde og den andre giftet seg på nytt. Da skulle gjerne det første barnet med samme kjønn kalles opp etter den avdøde. Det kunne også gjelde kompliserte regler ved uekte fødsler.

I visse perioder kunne også barn bli oppkalt etter navn på konger eller dronninger. Gutter med navn Carl (Karl) eller Oscar (Oskar) var ofte døpt under regjeringstiden til de tilsvarende svenske kongene. Likedan var Christian (Kristian) vanlig under unionen med Danmark før 1814. Jentenavn som Sofia (Sofie) og Christina (Kristina / Kristine) kan være oppkalt etter dronninger.

Oppkalling etter bibelske personer var heller ikke uvanlig. Vi kan finne navn som

Adam, Abraham og til og med Noa. Kvinnenavn som Maria (Marie) og Sara er jentenavn med bibelsk klang. Til og med navn som Maria Magdalena forekommer fra tid til annen.

Dette er bare noen spredte bemerkninger om navn og skikker omkring disse. Jeg har ikke hatt eksempel på oppkalling som er hvilke spesielle skikker som måtte gjelde i Røyken. Hvis noen vil utdype dette emnet ville det sikkert være av interesse. Jeg skal nevne ett eksempel på oppkalling som er hentet fra Røyken. Under folketellingen i 1865 bodde bl.a. følgende på Morberg:

Kristoffer Larsen	Husfar
Oline Adamsdatter	Hans kone
Lars Kristoffersen	Sønn
Adam Kristoffersen	Sønn
Johan Kristoffersen	Sønn
o.s.v.	

Her er altså de to eldste sønnene oppkalt etter bestefedrene i samsvar med den generelle regelen for oppkalling.

Når det gjelder nåtidens navneskikker kom jeg over en artikkel i Drammens Tidende 24. juni 1998. Fra denne artikkelen tillater jeg meg å sitere følgende om de hyppigst forekommende navnene i 1997:

Jenter navnsatt i hele landet:

1. Ingrid	602
2. Ida	580

3. Marte	510
4. Karoline	501
5. Silje	468

Jenter navnsatt i Buskerud:

1. Ida	36
2. Vilde	35
3. Karoline	31
4. Marte	26
5. Emilie	25

Gutter navnsatt i hele landet:

1. Andreas	699
2. Markus	649
3. Kristian	639
4. Martin	626
5. Kristoffer	595

Gutter navnsatt i Buskerud:

1. Kristian	44
2. Kristoffer	41
3. Markus	32
4. Alexander	31
5. Martin	30

Ellers opplyser artikkelen at det nå er en tendens til å hente fram navn fra slutten av forrige århundre, slik at det er oldeforeldre og tippoldeforeldre som gir fornavn til dagens barn. Det opplyses videre at det er tegn til at motene skifter oftere i dag enn tidligere, og at navnene blir raskere utslitt.

ODD ARNE SVENDSRUD

Arrangementer 1998

Søndag 30.08.98:	Markvandring Ovnerudfjellet
Søndag 13.09.98:	Oldtidsmarsjen
Torsdag 15.10.98:	Medlemsmøte - Kornmagasinet
Torsdag 17.12.98:	Julemøte - Kornmagasinet

Minneord

Jan Ove Bjørk, født 4. april 1954 døde den 9. juni etter et tragisk arbeidsuhell på villaen sin i Hyggen.

Av yrke var han sjåfør i renovasjonsfirmaet A/S Brødrene Bjørk i Røyken og kjent som en pliktoppfyllende og dyktig mann i sin jobb, men han var også et interessert og innsatsvillig medlem i Røyken historielag.

I all sin ferd var Jan Ove en kjernekar som vil bli savnet både på sin arbeidsplass og i historielaget.

Røyken historielag takker ham for alt han utførte der.

ODD H. SANDLUND

Premiekonkurranse nr 35

Denne gangen forsøker vi oss med en gjenstand fra bygdesamlingen, og vi spør: Hvilken gjenstand er det du ser på bildet, og hva ble den brukt til? Svaret

sendes redaksjonen (se adresse på baksiden av bladet) innen utgangen av september. Den heldige vinner får en bokpremie.

